

Filokalija

(izbor)

1. SV. ANTON VELIKI

4. Če imaš pridobivanje premioženja in uporabo bogastva zgolj za kratkotrajen privid ter se zavedaš, da je krepostno življenje, ki ugaja Bogu, nad bogastvom, če o tem nenehno premišljuješ in to ohranjaš v spominu, ne boš vzdihoval, tarnal in krivil drugih, temveč boš za vse hvaležen Bogu, saj boš imel pred očmi ljudi, ki so slabši od tebe in se zanašajo na preračunljivost in premoženje. Poželenje, slavohlepe in nevednost so namreč najslabše strasti duše.

2. SV. IZAIJA PUŠČAVNIK

7. Samotar mora zapreti vsa vrata svoje duše, se pravi čute, da skozi ne pade (v greh). In ko um sprevidi, da ga nič ne obvladuje, se pripravlja na nesmrtnost, tako da zbira svoje čute in jih oblikuje v eno telo.

3. EVAGRIJ SAMOTAR

10. Ko te demoni vidijo iz srca pripravljenega za resnično molitev, ti vsilijo umska uzrtja nekih na videz nujnih stvari. Kaj kmalu nato vzbudijo spomin nanje in spodbujajo um, naj si zanje prizadeva. Ker pa jih ne najde, postane zelo žalosten in nejevoljen. Ko vstane k molitvi, ga hudobni duhovi spominjajo na tisto, za kar si prizadeva in česar se spominja. To počnejo zato, da bi um opešal, se obrnil k spoznanju teh reči – in tako uničil molitev, ki obrodi dober sad.

4. JANEZ KASIJAN RIMSKI

Najprej bom spregovoril o zdržnosti trebuha, ki nasprotuje požrešnosti, o načiu postenja ter o kakovosti in količini jedi. O tem ne bom govoril sam od sebe, ampak kakor sem prejel od svetih očetov. Ti nam niso izročili ne enega samega pravila postenja, ne enega samega načina zauživanja jedi, tudi ne enotnega merila, kajti vsi ljudje nimajo iste moči zaradi starosti, oslabelosti ali občutljive telesne zgradbe. Toda vsem so izročili en sam namen: bežati pred sitostjo in se izogibati napolnjenosti trebuha. Menili so, da je vsakdanje postenje koristnejše in za čistost primernejše kot pa postenje, ki se podaljša za tri, štiri ali celo teden dni. Pravili so namreč, da je čezmerno postenje pogosto slabše kot nezmerno uživanje hrane, saj zaradi čezmerne zdržnosti telo oslabi in ni več pozorno na duhovno bogoslužje, telo, obteženo zaradi obilja hrane, pa v duši povzroča duhovno naveličanost in popustljivost.

5. MARKO ASKET

116. Kakor dež, ki zaliva zemljo, priskrbi rastlinam razvoj njihovih naravnih lastnosti, namreč sladkim sladkost, trpkim pa trpkost, tako milost srcem vernim, ko se sama nespremenjena izliva vanje, podarja delovanje, skladna z njihovimi krepostmi.

6. SV. HEZIHJ PREZBITER

91. Nenehno klicanje Jezusa s hrepenenjem, polnim čudovitega okusa in veselja, je vzrok za to, da je zrak srca poln veselja in jasnine, kar izhaja iz skrajne pozornosti. Da pa se srce popolnoma očisti, to povzroči Jezus Kristus, Božji Sin in Bog, Vzrok in Stvarnik vsega dobrega. Pravi namreč: »Jaz sem Bog, ki dela mir.«

7. SV. NIL ASKET

10. Kako bi vendar kdo pojasnil koristnost zdravja tistim, ki niso bili nikoli zdravi, ampak so že iz pleníc rasli s sušico in mislijo, da sušica le zaradi človeške navade velja za spodrsljaj narave, sami pa menijo, da se nič ne razlikuje od naravnega stanja? Vsaka beseda z namenom izboljšanja je namreč odveč, kadar se vnema poslušalca, ki je nagnjena k slabšemu zoperstavlja svetovalnim besedam; to še zlasti velja, kadar poželenje hrani upanje na dobiček, strast pa z vseh strani zapre pot posluhu za nasvet, tako da prigovarjanja k treznosti ne najdejo nobene špranje (skozi katero bi se lahko prikradla), saj se je mišljenje vdalo želji po dobičku, čeprav je ta sramotna.

8. SV. DIADOH, ŠKOF FOTIKE

20. Vera brez del in delo brez vere bosta enako zavržena. Verujoči človek mora Gospodu prinašati dela, ki izkazujejo vero. Našemu očetu Abrahamu namreč vera ne bi bila šteta v pravičnost, če ne bi prinesel sadu, svojega sina.

9. SV. JANEZ S KARPATOSA

15. Če človek, podvržen strastem, z vsem srcem in ponižno veruje, prejme milostni dar brezstrastja, kot ti o tem pričuje Pismo. V njem namreč beremo: »Danes boš z menoj v raju!« in »Tvoja vera te je rešila! Pojdi v miru!« – namreč miru blaženosti in brezstrastja, in kar je še takih (izrekov, na primer): »Ob setvi bo zorelo grozdje,« in: »Zgodi se vama po vajini veri!«

10. SV. TEODOR, ŠKOF EDESE

82. Nesebična ljubezen se upravičeno imenuje najpomembnejša vsebina postave in prerokov. Kar se da, se torej trudimo, dokler ne dosežemo svete ljubezni, prek katere se bomo lahko otresli tiranije strasti in bomo na krilih kreposti dvignjeni v nebesa ter bomo gledali Boga, kolikor je to mogoče človeški naravi.

Prevedli Gorazd Kocijančič, Benjamin Bevc, Živa Borak, Jan Ciglencčki in Jasna Hrovat.
Knjiga je izšla pri založbi KUD Logos.
<http://kud-logos.si/knjigarna/?p=1496>